

Жогорку окуу жайдын китепканасында иштеген китепканачы жогорку билимдүү, студенттердин билим алышына, китеп окушуна түздөн-түз жардам бере турган көпүрө болуусу, китепканадагы фондуну толук билүүсү, студенттер сураган маалыматты берген дилгир билимдүү болушу шарт. Өз кесибин мыкты билип жакшы иштеген ар бир кызматкер канчалык жакшы иштесе ошончолук рахат алат. 28-апрелде боло турган Махмуд Кашкари-Барскани атындагы Чыгыш университетинде өткөрүлө турган конференциянын темасы “Роль библиотеки в условиях реформ высшего образования”. Бул тема биринчи жолу жогорку окуу жайлардын китепканасы жөнүндө иш чара болуп эсептелет. Бул иш чарада китепканага тийиштүү көп пайдалуу кеңеш, тажрыйба топтойбуз деп ишенем.

УОК 02 (09)

С.С.Мамбетова

Ош МУнун илимий китепканасынын директору

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИНИН ИЛИМИЙ КИТЕПКАНАСЫ

Аннотация. *Макалада Ош мамлекеттик университетинин илимий китепканасынын тарыхы, өнүгүүсү жана келечектеги максаттары каралган.*

Ачкыч сөздөр: *Китеп, тарых, китеп фонду, окурман*

Аннотация. *В этой статье рассматривается история научной библиотеки Ошского государственного университета и перспективы развития.*

Ключевые слова: *Книга, история, книжный фонд, читатель.*

Key words: *book, history, book found, reader.*

The article deals with the history of scientific library of Osh State University and prospective of its development.

Китеп ар кыл маалыматтарды өзүнө камтып, эски менен жаңыны, улуу менен кичүүнү, эл менен элди бириктирүү касиетине эгедер. Китепти кеңешчи, ишенимдүү дос десе да болот. Ар бир муун өзүнө ачылыш жасап, жашоосунда кайра-кайра аларга кайрылып турат. Чыгарманы кайра кайрылып окуу, адамдын руханий дүйнөсүн көтөрө турган касиетин сезген араб жазуучусу Аббас Махмуд аль-Аккад: “Бир сыйрадан эки китепти окуганыңа караганда, бир китепти эки сыйра окуп чыкканың терең жана маанилүү”, -деген.

Китепкананын тарыхы, көргөзгөн кызматы, элге, илимге, билимге, маалыматтык технологиялардын өнүгүшүнө кошкон зор салымы белгилүү. Китепкана ишинде библиография өзүнчө бир чоң илим.

Ош мамлекеттик университетинин илимий китепканасынын тарыхында китепкананы түптөгөн улуу инсандарыбыз А.И.Федорова, Ф.Х.Дауранова, К.Турсунова, А.В.Ильевалардын отуз жылдан ашык өмүрүн китепкана кызматына арнап, китепканалык фондду жарым миллион нускага жеткирген. 1947-жылдан 1996-

жылга чейин китепкананын директору болуп эмгектенген М.Ю.Клебанованын иш аракеттери менен тыгыз байланышта.

1996-жылдан 2005-жылга чейин А.Г.Ибрагимова университеттин илимий китепканасынын директору болуп эмгектенген мезгилде китеп фонду 730 миң нускадагы окуу китептери, окуу-методикалык колдонмолор, илимий багыттагы монографиялар, диссертациялар, монографиялар, сөздүктөр, энциклопедиялар жана башка багыттагы китептер менен толукталып фонд 812661 нускага чейин жеткен. Университеттин илимий китепканасы ошол жылдары Сүлүктү, Жалал-Абад, Кызыл-Кыя шаарларында ачылган окуу филиалдарынын, Өзгөн медициналык колледждин, Бишкектеги Арашан гуманитардык институтунун окурмандарын да окуу китептери, окуу методикалык колдонмолор, мектептин окуу китептери менен камсыздаган.

2005-жылдын октябрь айынан 2009-жылдын апрель айына чейин университеттин илимий китепканасынын директору болуп С.С.Токтомамбетова эмгектенген. Бул жылдары Сүлүктү, Жалал-Абад, Кызыл-Кыя шаарларындагы окуу филиалдары жабылып, мурдагы жөнөтүлгөн китептерди кайра кабыл алган.

2009-жылдан 2011-жылга чейин университеттин илимий китепканасы жаңы технологиялар жана инвестициялар департаментинин карамагына өтүп, төрт борбордук китепкана, үч бөлүм иш алып барышкан. Департаменттин биринчи директору биология илимдеринин кандидаты, доцент Т.К.Эркебаев, андан кийин департаменттин директору педагогика илиминин кандидаты, доцент, шаардык кеңештин депутаты Т.А.Жоробеков эмгектенишкен мезгилде бул китеп фонду 880 миң нусканы түзүп, китепканада электрондук окулуктарды түзүү боюнча иштер жүргүзүлө баштаган.

Ош мамлекеттик университетинин окумуштуулар кеңешинин 25-октябрь 2011-жылдагы № 2-токтомунун чечимине ылайык, ректордун 2011-жылы 25-ноябрь айында № 652-буйругунун негизинде университеттин китепканасынын жалпы ишмердүүлүгүн өнүктүрүү жана оптималдаштыруу максатында жаңы технологиялар жана инвестиция департаментинин алдындагы китепканасынын структурасы жоюлуп, учурдун талабына ылайык университеттин илимий китепкананын жаңы структурасы кабыл алынган. 2011-жылдан бери университеттин илимий китепканасынын директору болуп Мамбетова Сайраш Сатындиевна иштеп келе жатат.

ОшМУнун тарыхына сарасеп салсак, Кыргызстандын Түштүгүндөгү мектеп мугалимдеринин жетишпестигин жоюу үчүн Кыргызстан КП(Б) БКнын 1939-жылдын 22-25-февралындагы III сүздинде кабыл алынган резолюцияда Ош мугалимдер институтун ачуу чечими чыккан. Кыргыз Эл комиссарлар Советинин 1939-жылдын 10-августундагы жыйынынын чечими менен Ош мугалимдер институту ачылган.

Ош мугалимдер институтуна Улуу Ата Мекендик согуш жылдарында 1942-жылдын 20-сентябрында Ростов мамлекеттик университети, Ростов мамлекеттик педагогикалык институту көчүрүлүп келинген.

СССР Министирлер Советинин 1951-жылдын 24-майындагы токтомуна ылайык Ош мугалимдер институту – Ош мамлекеттик педагогикалык институту болуп түзүлгөн.

Союз мезгилинде Ош мамлекеттик педагогикалык институту СССРдеги эн мыкты 10 педагогикалык институттун таанымал курамына кирген.

1992-жылы 17-июнда Президенттин Указы менен ОМПИ-Ош мамлекеттик университети болуп түзүлүп, Кыргызстандагы башка университеттерден айырмаланып, эл аралык билим берүү мейкиндигине интеграцияланууну алгачкылардан болуп баштаган. (1)

Улуу Ата Мекендик согуш мезгилинде, 1942-жылы Ош шаарына эвакуацияланып көчүрүлүп келген Ростов университетинин китепканалык фонду Ош мугалимдер институтунун 8 миң нусканы түзгөн китеп фондунга кошулган. (2).

Университетте студенттер үчүн сапаттуу билим алууга бардык шарттар түзүлгөн. Билим берүүнүн электрондук башкаруу системасы, окутуунун классикалык формасы жана инновациялык технологиялары кеңири колдонулат. ОшМУ өзүн коомчулуктун көзөмөлүндө турган ачык университет катары көрсөтүп келе жатат.

Алдыңкы бүтүрүүчүлөрүбүз негизинен Кыргызстандын, андан сырткары Американын, Европанын, Азиянын, белгилүү мекемелеринде абройлуу уюмдарында башкалардан профессионалдык, интеллектуалдык деңгээли төмөн эмес экендигин далилдеп ийгиликтүү иштеп жатышат.

Бүтүрүүчүлөрдүн арасында Эл мугалимдери, Эл артисттери, академиктер, мамлекеттик жана коомдук ишмерлер, министрлер, депутаттар, акимдер, саясатчылар, көрүнүктүү мугалимдер, дарыгерлер, юристтер, генералдар, чыгаан журналисттер ж.б. тармактардын белгилүү өкүлдөрү бар.

Азыр университетте 72 багыт боюнча 28 000ден ашуун студенттер окушат. Бүгүн ОшМУда 27 мамлекеттен келген 1700дөн ашуун чет өлкөлүк студенттер билим алышат.

Окутуучулардын ичинде 62 илимдин докторлору, профессорлор, 320дан ашуун илимдин кандидаттары, доценттер, 30га жакын Кыргыз Республикасынын илимине, билим берүүсүнө, саламаттык сактоосуна, маданиятына, спортуна эмгек сиңирген ишмерлер, 3 Эл артисти, 1 Эл сүрөтчүсү, 2 Кыргыз Улуттук Илимдер академиясынын академиги, 2 Улуттук академиянын мүчө-корреспонденттери эмгектенишет.

Учурда Ош мамлекеттик университетинин илимий китепканасындагы үч бөлүм, 11 абонемент, 10 окуу залы, 5 кафедралык окуу залдар студенттердин үзгүлтүксүз билим алуусуна, аспиранттар, окумуштуулар, окутуучулар жана кызматкерлердин китепканадан эркин пайдалануусун камсыз кылуу, өзгөчө жаңы маалымат-технологиялык каражаттарын колдонуу менен 48 тажрыйбалуу китепканачылар иш алып барышууда.

Китепкананын фондусунун өсүшүнө Мега-проект “Пушкинская библиотека” жана Сорос-Кыргызстан” фондунун салымы чоң. 1996-2001-жылдары университетти китепканасына 855 нускада окуу китептер Мега-проект “Пушкинская библиотекадан”, ал эми 21416 нускадагы сөздүктөр менен окуу китептери “Сорос-

Кыргызстан” фондусунан, “Раритет” фирмасынан 2 403 даана китеп 2 428 701 сомдук жана “Жети түс” фирмасынан 4 572 696 сомдук 17 385 даана китеп келип түшкөн.

Китепканалык фондду толуктоодо “Раритет”, “Кел-Кел” фирмалары менен кызматташуудабыз. Демек, китепканада 996 миңден ашуун университеттин китепканалык фонду 75 жыл аралыгында 100 эсеге өстү.

Күйөрмандардан таберикке келген 21557 китеп университеттин китепканалык фондуна кошулуп, жыйынтыгында илимий китепкананын китеп фондусу бүгүнкү күндө бир миллиондон ашып, мына ушундай уникалдуу китеп фондусунан окурмандар гуманитардык, техникалык, табигый илимдерге байланышкан адабияттарды кыргыз, орус, өзбек, англис, немец, түрк, кытай, корей, француз жана араб тилдеринде пайдалана алышат.

Беш жылдын ичинде илимий китепкананын фондуна таберикке берген окуу китептери үчүн 36 китеп күйөрмандарына “ЫРААЗЫЧЫЛЫК КАТ” жөнөтүлдү.

Заман талабына ылайык окуу китептери жана окуу методикалык колдонмолордун 14 316 электрондук түрүн окурмандар пайдаланууда. Алардын ичинен 6 645 орус, 6922 англис, 749 аталыштагы компакт-дисктеги окуу китептерди колдонууда.

Китепкана жыл сайын жергиликтүү жана чет элдик мезгилдүү басылмаларга жазылып, окурмандарын акысыз тейлөө менен камсыздайт. 2015-жылы 1204103 сомдук 110 аталыштагы, 2016-жылы биринчи жарым жылдыкка 94 аталыштагы 510 515 сомдук мезгилдүү басылмаларына жазылган.

Учурда китепкана ОшМУнун окумуштууларынын, башка ЖОЖдордун окумуштууларынын авторефераттары, диссертациялары, монографиялары жана “ОшМУнун жарчысы” илимий журналы менен толукталып турат. 1-сентябрь 2016-жылга карата фондго келип түшкөн **2879** нускадагы авторефераттар жана **185** нускадагы диссертациялар келип түшүп эркин пайдаланууда.

1939-жылдан 2013-жылга чейинки 13 миң даана илимий-белгилүү журналдар, Кыргызстандын жана Орусиянын УИА (Улуттук илимдер академиясынын) журналдары, Кыргызстандын жана Орусиянын китеп палатасынын летописи жана мезгилдүү басылмалары сактоо мөөнөтү узартылып, кайра мукабаланган.(3).

“Ош мамлекеттик университетинин 2011-2015-жылга өнүктүрүү концепциясында” белгиленгендей жакынкы беш жылдын аралыгында жаңы технологиялар менен жабдылган заманбап китепканага өтүү максатында китепканадагы негизги окуу китептерин, авторефераттарды, диссертацияларды, монографияларды, кээ бир илимий-популярдык макалаларды электрондук формага өткөрүү жана толугу менен автоматташтырылган китепкана түзүү, электрондук автоматташтырылган информациялык жана телекоммуникациялык каражаттарды колдонууну кеңейтүүнүн аракетинде “ИРБИС-64” тутумунун беш автоматташтырылган жумушчу орунунун (АЖО) программасы, илимий китепкананын 2013-2015-жылдары “ИРБИС-64” программасы боюнча аткарыла турган иштердин планы кабыл алынган.

“ИРБИС-64” тутумунун беш программасы жөнүндө маалыматтар:

1. “АЖО-Каталогдоочу” программасы жаңы түшкөн окуу китептердин, университеттин окуу программасында бекитилген адабияттардын, авторефераттардын, диссертациялардын, монографиялардын, илимий-популярдык макалалардын, мезгилдүү басылмалардын электрондук каталогун түзөт.

2. “АЖО-Комплектөөчү” программасы окурмандардын суроо-талаптарын, муктаждыктарын канаттандыруу үчүн заявклар менен иш алып барат.

3. “АЖО-Китеп берүүчү” программасы университеттин китепканалык фонду жөнүндө маалыматтардын электрондук каталогу бүткөндөн кийин окурмандарды тейлейт.

4. “АЖО-Окурман” программасы окурмандар жөнүндө толук маалыматтарды киргизүү, алган же тапшырган китептери боюнча маалыматтарды каттайт жана окурмандар үчүн электрондук окурмандык билетти чыгарат.

5. “АЖО-Администратор” программасы бардык электрондук базалардын иштерин көзөмөлдөйт жана тиешелүү документтердин негизинде китептерди университеттин китепканалык фондунан чыгарат.

2013-жылы 21-23-ноябрда университеттин башкы имаратында “ИРБИС-64” тутумуна кошулуу салтанаты өткөрүлдү. Салтанаттан кийин И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин китепканасынын директору, республикадагы китепканачылардын коомдук бирикмесинин президенти, т.и.к., доцент Н.А.Давлетьярова, ошол эле университеттин китепканасынын маалымат ресурстар бөлүмүнүн башчысы А.Рысманова, ректорат, факультеттин декандары, коллеждин директорлору, структуранын жетекчилери, китепканачылары жана Ош гуманитардык педагогикалык институттун китепканачыларынын катышуусу менен “ИРБИС-64 тутумунун беш программасын пайдалануу учурдун талабы” деп аталган илимий практикалык семинар өткөрдү.

2013-жылы 22-ноябрда биринчи жолу “ИРБИС-64” тутумунун “АЖО-Каталогдоочу” программасына А.Баронина “Этническая психология” окуу китебине биринчилерден болуп 977245 номердеги штрих код коюлду.

Бүгүнкү күндө китепкана ресурстарын уюштуруу борборуна жаңы келип түшкөн китептерди “ИРБИС-64” тутумунун “АЖО-Каталогдоочу” программасына 21455 аталыштагы 119584 даана окуу китептери, ал эми маалымат-библиографиялык бөлүмү 110 түрдүү 14105 даана илимий журналдын, 1227 автореферат, 43 диссертациянын, 110 аталыштагы мезгилдүү басылмалардын электрондук каталогу түзүлүп, штрих коддор коюлду. Китепкананын интернет баракчасы [\(www.oshsu.kg\)](http://www.oshsu.kg) (kitech-osu) (веб-сайтын) ачылды.

Университеттин китепканасынын эң негизги милдеттеринин бири болуп эсептелген китеп жөнүндө маалыматтарды альфавиттик, систематикалык, эсептик каталог жана жаңыдан түзүлүп жаткан электрондук каталог кызмат көрсөтө алат.

2012-жылы китепкананын маалымат-библиографиялык бөлүмү дүйнөлүк Букросинг (bookcrossing) –дүйнө жүзүн бир бүтүн китепканага айлантуучу кыймылына кошулуу үчүн атайын “коопсуз текче” уюштурду. Мындан ары, каалаган

окурман бул текчеден жактырган китепти алып окуганга жана өзү окуп жакшы таасир алган китебин “-менден башкалар да окусун” –деген максат менен ушул текчеге коюуга мүмкүнчүлүк түзүлдү. 200 даана китеп дүйнөнү кыдырып окурмандардын биринин колунан бирине өтүүдө.

2012-жылы “Манас баяны – ыйык көркөм сөз өнөрү” сынагында “Эң мыкты көргөзмөнү уюштургандыгы үчүн” Ош мамлекеттик университетинин илимий китепканасына Ош облусунун мамлекеттик администрациясына караштуу Мамлекеттик тилди өнүктүрүү фондунун дипломун директору А.Телекманова тапшырды.

2013-жылы маалымат-библиографиялык бөлүмдүн башчысы Е.В.Кушнарванын демилгеси менен “Вместе поможем городской детской библиотеке”-деген бурч уюштурулуп шаардык балдар китепканасына, облустук Таш Мияшев атындагы балдар китепканасына 1 500 балдар үчүн жомоктор, аңгемелер, пьесалар тапшырылды. 27-май “Кыргыз Республикасынын китепканалар күнүнө” карата балдар үчүн уюштурулган акцияга колдоо көрсөткөндүгү үчүн маалымат-библиографиялык бөлүмдүн башчысы Е.В.Кушнаревага областык жетекчиликтин атынан “Ыраазычылык каты” ыйгарылды..

Университетибиздин илимий китепканасынын максаты чыгармаларды окууга жана жан дүйнөсүн азыктандырууга үндөө менен Ала-тоолук атуулдардын эмгектерин, эрдиктерин, акылмандуулугун, трагедиялуу тагдырларын жаштарга жеткирүү, ата-бабабыздын мурастарын даңазалоо, дүйнө таанымын ойготуу, руханий жана адеп-ахлактык жактан тарбиялоодо китепкана менен окурмандын ортосундагы байланышты бекемдөөгө аракет көрүп 2012-жылдан баштап **“Адамзаттын жан азыгы – китеп”** аттуу иш чараны өткөрүп келебиз. Билим берүү, илим, маданият жана маалымат багыттарында китепканалардын олуттуу салымын белгилөө менен коомдогу ордун жогорулатуу жана авторлордун китептери канчалык деңгээлде окурмандардын керектөөсүнө жооп берерин билүү максатында **“Мыкты китепкана”**, **“Мыкты окуу зал”**, **“Мыкты китепканачы”**, **“Мыкты бөлүм”**, **“Мыкты башкы китепканачы”**, **“Мыкты китепканачы”**, **“Мыкты автор”**, **“Мыкты окурман”** конкурсун уюштуруп, жеңүүчүлөрү акчалай сыйлык жана 1-2-3-даражадагы дипломдор менен сыйлангандыгы туралуу кеңири маалыматтарды жана ошону менен бирге ОшМУнун илимий китепканасынын www.oshsu.kg (kitech-osu) сайтынан китепкананын максаты жана милдети, иштөө графиги, маалымат стенди, байланыштар, китепкана ресурстарын уюштуруу борбору, маалымат-библиографиялык бөлүмү, китепти сактоо бөлүмү, китепкана жөнүндө, түзүлүш курамы, жаңылыктар, пайдалуу кенештер, жаңы окуу куралдар, электрондук каталог, электрондук китепкана, ардагерлер, абитуриенттер үчүн бурч, прайс баракчасы, сүрөт галарейасы, китепкананын эрежеси, окурмандардын укугу жана милдети менен таанышып турсаңыздар болот.

2013-жылы чыккан БИБЛИО ПУЛЬС илимий маалымат журналдын № 1-2 санында (4) “...Модернизация ВУЗовской библиотеки-залог успешной подготовки конкурентоспособных кадров...” ОшМУнун ректору, профессор К.А.Исаковдун, “Ош

мамлекеттик университетинин илимий китепканасы: тарыхы, өнүгүүсү, келечеги” илимий китепкананын директору С.С.Мамбетованын, “Взгляд в будущее” маалымат-библиографиялык бөлүмдүн мурдагы башчысы Е.В.Кушнарванын, “Окурмандарга кеңеш жана маалымат”, “Сурагыла жооп беребиз”, “Китепканадан пайдалануунун эрежелери”, “Окурмандардын эсине” аттуу макалалар университеттин “Нур” гезити аркылуу “Окурмандар менен ой бөлүшөбүз” деген рубрикада жарык көрүп турат. Китепканачылар өздөрүнүн билимин үзгүлтүксүз жогорулатуу үчүн үзгүлтүксүз билим берүү институту тарабынан уюштурулган “Китепканачылык билимин өркүндөтүү” курсунда окуп сертификат алууга жетишишти.

2013-жылдын 19-мартта Кыргыз виртуалдык илимий китепканасы (ВИК) программасынын бетачары өткөрүлгөн, анын натыйжасында ыкчам издеп табууну камсыз кылуучу жана миллиондогон илимий макалалардын толук текстин алууга мүмкүндүк берүүчү ВИК сайтына жол ачылды.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн “Маданият, искусство жана маалымат кызматкерлеринин эмгек стажына карата кошумча акы төлөө” 2011-жылы 13-сентябрда чыккан № 545-токтомунун негизинде китепканачыларга 10% тен 30% ке чейин кошумча акы төлөнөт.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2002-жыл 25-марттагы № 161 токтомунун негизинде китепканачылардын эмгек шарттарынын оордугун жана зыяндуулугун жеңилдетүү үчүн кошумча акы төлөө жана башка социалдык колдоолор көрсөтүлөт.

Китепканачыларга жылына бир жолу 28 календардык, Ош МУдагы 15 жылдан ашкан эмгек стажын эске алуу менен негизги акы төөлөнүүчү эмгек өргүүсүнө кошумча укуктук гарантия катарында жети күн өлчөмүндөгү кошумча өргүү берилет.

2014-жылдын 22-24-октябрь айында ОшМУнун 75 жылдык маарекесине карата 38 жыл эмгектенген Касымалиева Токтобү Касымалиевна, 36 жыл эмгектенген Галишина Райса Юнусовна университетибиздин “Ардактуу Ардагери” наамына, 33 жыл эмгектенген Мураталиева Кулумбюбю Джакыпбаевна, 30 жыл эмгектенген Мамбетова Сайраш Сатындиевна Ош шаарынын мэриясынын “Ардак Грамотасы” менен сыйланды.

2015-жылдын 15-21-ноябрына чейин Бишкек шаарындагы И.Раззаков атындагы кыргыз мамлекеттик техникалык университетте “Автоматташтырылган китепкана системасы. ИРБИС-64 системасынын модулу, Электрондук документация. AVN жана китепкана” аттуу курсуна китепти сактоо бөлүмүнүн башчысы Жапаркулова С.М., маалымат-библиографиялык бөлүмдүн убактылуу башчысы Пасанова К.Б., медицина факультетинин улуу китепканачысы Арзыбаева Д.А., № 2-китепкананын башкы китепканачысы Абдырахманова С.Т. билимин жогорулатып, аралыкта окутуу жана квалификацияны жогорулатуу институту тарабынан сертификат берилди

Китепкана жана коом бүтүндөй технологиялык жана социалдык революцияны башынан кечирүүдө. Ошого карабастан, китепкана – маалымат берүүчү бирден-бир маанилүү стратегиялык агым болуп, ишмердүүлүк жактан улуулардын таалим-тарбиясын, акыл-насаатын өзүбүзгө сиңирип, коомдо социалдык түзүлүштү,

экономиканы өзгөртүүдө чечүүчү таасирин тийгизет. Ошондуктан өлкөбүздөгү ар бир китепкана кыйынчылыктарга карабастан окурмандарга так маалыматтарды жеткирүүнүн үстүндө иштөө менен билим деңгээлин көтөрүүгө өз салымдарын кошуусу керек.

Кыргызстандын ЖОЖдорундагы илимий китепканалардын абалы жана келечеги жөнүндө иликтөө жүргүзүү менен шаардагы, айыл-кыштактагы мектептердин китепканасынын абалын оңдоого көмөк көрсөтүү учурдун талабы.

Пайдаланылган адабияттар:

1. К.А.Исаков “ОшМУда окуганым жана иштегениме сыймыктанам” – Ош: 2014.-108 б. “Славная 75-летняя история ОшГУ” 75-83бб.
2. (Паспорт библиотеки ОшГУ, Ош-1997, Составители: А.Г.Ибрагимова, Кыбыраев А.О, Абдрахманов А.)
3. Ош мамлекеттик университети “Билим берүү сапарында 60 жыл” –Ош-2012, 327-329 бб.
4. Библио Пульс научно-информационный журнал № 1-2 , 2013- г. “Статус: вузовская библиотека”, 28-36 стр.

УОК 82

Жапарова А. А.

И. Арабаев ат. КМУ, изденүүчү

АЙТЫШ ӨНӨРҮНҮН ПАЙДА БОЛУШУ КООМДУК ТУРМУШТАГЫ ФУНКЦИЯСЫ ТУУРАЛУУ

Аннотация: Бул макалада автор айтыш өнөрүнүн алгач байыркы кыргыз элинде пайда болгондугун баяндайт.

Ачкыч сөздөр: айтыш өнөрү, чечендик өнөр, этнография, философия, дидактика, төкмөлүк өнөр.

Аннотация: Автор статьи доказывает, что происхождение искусства импровизации у кыргызского народа складывается с древности.

Ключевые слова: искусства импровизации, ораторское искусства, этнография, философия, дидактика

At this article the author tells about an origin and an improvization of art of the Kyrgyz people

Айтыш ырлары мазмунуна элдин философиялык, дидактикалык, социалдык, саясий жана башка көз караштарын камтый алгандыгы менен өзгөчөлөнүп, “сөз” жаралгандан бери адамдарга кызмат кылган оозеки көркөм жанрлардын бири. Адам баласынын жашоо нугу карама-каршылыктардын, ак-каранын күрөшүнөн турса, айтыш жанры мындай реалдуу көрүнүштү көркөм чагылдырып берүү максатында